Zad. 15. Uzasadnij następujące ograniczenia na ceny opcji na rynku bez możliwości arbitrażu:

$$a) \quad \left(S_0 - \frac{K}{1+r}\right)^+ \le C_0 \le S_0,$$
$$b) \quad \left(\frac{K}{1+r} - S_0\right)^+ \le P_0 \le \frac{K}{1+r}.$$

Wskazówka: Skorzystaj z parytetu kupna-sprzedaży i twierdzenia o monotoniczności ceny.

Rynki skończone

Zad. 16. Na podstawie tabeli przedstawiającej możliwe ceny akcji po kolejnych okresach inwestycyjnych podaj filtrację $(\mathcal{F}_t, t \in \{0, 1, \ldots, T\})$.

ω_j	$t=0$	$t=1$	$t=2$	$t=3$
ω_1	$S_0=2$	$S_1=5$	$S_2=8$	$S_3=9$
ω_2	$S_0=2$	$S_1=5$	$S_2=7$	$S_3=8$
ω_3	$S_0=2$	$S_1=1$	$S_2=3$	$S_3=5$
ω_4	$S_0=2$	$S_1=1$	$S_2=6$	$S_3=5$
ω_5	$S_0=2$	$S_1=1$	$S_2=3$	$S_3=7$

Zad. 17. Sprawdź, czy zmienne losowe X i Y są $\mathcal{F}$-mierzalne, jeżeli

$$\mathcal{F} = \{\emptyset, \Omega, \{\omega_1, \omega_2, \omega_6, \omega_8\}, \{\omega_3, \omega_4, \omega_5, \omega_7\}\},$$
$$X(\omega) = \begin{cases} 10, & \omega = \omega_1, \omega_2, \omega_6, \omega_8, \\ 20, & \omega = \omega_3, \omega_4, \omega_5, \omega_7, \end{cases} \qquad Y(\omega) = \begin{cases} 1, & \omega = \omega_1, \omega_2, \omega_3, \omega_8, \\ 5, & \omega = \omega_4, \omega_5, \omega_6, \omega_7, \end{cases}$$

Zmienna losowa X jest $\mathcal{F}$-**mierzalna**, jeżeli dla każdego $x \in \mathbb{R}$ zbiór $\{\omega \in \Omega : \ X(\omega) = x\}$ jest elementem σ-ciała $\mathcal{F}$.

Zad. 18. Udowodnij, że portfel stały jest strategią samofinansującą się.

Zad. 19. Udowodnij

$$\varphi - \text{ samofinansujący się} \quad \Longleftrightarrow \quad V_{t+1}(\varphi) - V_t(\varphi) = \varphi_{t+1}(S_{t+1} - S_t) \ \text{ dla każdego } t$$
$$\Longleftrightarrow \quad (\varphi_{t+1} - \varphi_t)S_t = 0 \ \text{ dla każdego } t.$$

Zad. 20. Udowodnij, że strategia φ polegająca na kupieniu za własne pieniądze i-tej akcji w chwili 0, sprzedaniu jej w ustalonej chwili czasu τ, $\tau < T$ i włożeniu uzyskanych pieniędzy do banku jest samofinansująca się.

Zad. 21. Udowodnij, że na rynku istnieje możliwość arbitrażu wtedy i tylko wtedy, gdy istnieje portfel samofinansujący się φ spełniający

$$P\left(V_T^*(\varphi) \ge V_0(\varphi)\right) = 1, \qquad P\left(V_T^*(\varphi) > V_0(\varphi)\right) > 0.$$

Zad. 22. Udowodnij, że gdy istnieje strategia φ spełniająca

$$V_0(\varphi) < 0, \qquad V_T(\varphi)(\omega) \ge 0 \ \text{ dla każdego } \omega,$$

to istnieje arbitraż.

Zad. 23. *(Prawo jednej ceny)* Udowodnij, że na rynku bez możliwości arbitrażu portfele mające tę samą wartość w chwili T muszą mieć tę samą wartość w chwili 0 (czyli muszą mieć tę samą cenę).

Wskazówka: Załóż nie wprost, że $V_0(\varphi) < V_0(\psi)$ i pokaż, że $\xi = \varphi - \psi$ jest arbitrażem.

Zad. 24. Udowodnij, że gdy na rynku (S, Φ) bez możliwości arbitrażu S^0, S^1 są aktywami bez ryzyka (tzn. $S_t^0 = (1+r)^t$ oraz $S_t^1 = (1+r_1)^t$), to $S^0 = S^1$.

Wskazówka: Załóż nie wprost, że $r < r_1$ i pokaż, że istnieje arbitraż; podobnie dla $r > r_1$.

Zad. 25. Podaj przykład rynku bez możliwości arbitrażu i dwóch różnych strategii samofinansujących się o tej samej wartości w chwili końcowej T.